

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ประเทศมีการพัฒนาได้คือทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม คือ การที่ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างดี บุญชนะ อัครถาวร¹ กล่าวว่า "การพัฒนาการศึกษาอันเป็นรากฐานของความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ" และสาโรช บัวศรี² ให้ความเห็นว่า

ความปลอดภัยและความมั่นคงของชาติย่อมจะต้องอาศัยการศึกษาที่สอดคล้องอย่างยิ่งกับค่านิยมต่างๆของระบบชีวิตของประเทศ ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของรัฐที่จะต้องจัดการศึกษา วิจัยปัญหาการศึกษาและผลิตผู้ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมให้เพียงพอ เพื่อสนองความต้องการของสังคม ความสุขสมบูรณ์ ความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของประเทศเอง

ปี พ.ศ.2518 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งในหลักสูตรฉบับนี้ได้จัดให้มีการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาเป็นวิชาบังคับด้วย³ ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ปีพ.ศ.2521 ได้กำหนดให้วิชาพลศึกษาเป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มพัฒนาบุคลิกภาพและเป็นวิชาบังคับ โดยกำหนดให้เรียนสัปดาห์ละ 2 คาบ และให้เลือกเรียนได้อีก 2 คาบ ในชั้นมัธยมปีที่ 1 และ 2 ส่วนมัธยมปีที่ 3 มีสิทธิเลือกเรียนได้ถึง 4 คาบ ต่อสัปดาห์⁴ และในจุดมุ่งหมายข้อที่ 1 ของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2524 ได้กล่าวไว้ว่า "เพื่อให้ -

¹บุญชนะ อัครถาวร, "การพัฒนาประเทศของรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตย", วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ, 4 (พฤษภาคม 2513) : 13.

²สาโรช บัวศรี, การวางแผนการศึกษา, (พระนคร : โรงพิมพ์พัฒนาพานิช, 2516), หน้า 17.

³กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518, (กรุงเทพมหานคร : โรงเรียนสารพิศข่าง, 2518), หน้า 10.

⁴กระทรวงศึกษาธิการ, แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2520), หน้า 2.

รู้จักดำรงชีวิตบนพื้นฐานแห่งคุณธรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม มีระเบียบวินัย มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความรับผิดชอบต่องานของตนเอง ครอบครัว ท้องถิ่นและประเทศชาติ"¹ จากข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า วิชาพลศึกษานับว่าเป็นที่สนใจของนักการศึกษา เห็นความสำคัญของวิชาพลศึกษา จึงได้จัดให้เรียนเป็นวิชาบังคับตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะเห็นว่าสุขภาพนั้นมีส่วนช่วยในการเรียนการสอนของนักเรียนเป็นอย่างมาก นักเรียนที่มีสุขภาพดีย่อมมีความคิดอ่านและมีสมองจดจำได้ดีกว่านักเรียนที่มีสุขภาพเสื่อมโทรม สุขภาพจึงเปรียบเสมือนพื้นฐานอันสำคัญที่สุดสำหรับการศึกษา ปรชชอุก เมธีกรีกสองท่านคือ พลาโตและอริสโตเติล (Plato and Aristotle) ได้มีความคิดเห็นสอดคล้องของกันว่า "ก่อนที่จะให้การศึกษาค้นคว้า นั้นควรจะให้เด็กมีสุขภาพที่แข็งแรงก่อน" ในสหรัฐอเมริกาสมาคมการศึกษาแห่งชาติได้ประกาศนโยบายการจัดการศึกษาไว้ในจุดมุ่งหมายหลัก 7 ประการ เมื่อปี พ.ศ.2479 ว่า สุขภาพเป็นวัตถุประสงค์สำคัญอันดับแรกในการจัดการศึกษาของชาติ การที่เด็กจะรับรู้อะไรหรือเรียนได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับสุขภาพทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ ฉะนั้นการจัดวิชาพลศึกษาเขาไว้ในหลักสูตรของโรงเรียน จึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะนอกจากจะช่วยพัฒนาร่างกายให้แข็งแรงสมบูรณ์ มีการเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดทันคน มีอารมณ์ดีและสามารถเข้ากับผู้อื่นได้ดีแล้ว ยังมีความจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังเรื่องการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาไว้ เพื่อที่จะได้เป็นนิสัยติดตัวไปหลังจากเล่าเรียนสำเร็จแล้ว เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพราะการที่รู้จักดำรงไว้ซึ่งสุขภาพก็อยู่เสมอนั้น ย่อมเป็นประโยชน์ต่อตนเอง หน่วยงาน สถานทำงาน ตลอดจนประเทศชาติในที่สุด การที่จะให้การพลศึกษาในโรงเรียนได้เป็นไปตามเป้าประสงค์ดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ที่ จะให้การ จัดและบริหารพลศึกษาในโรงเรียนบรรลุผลตามความมุ่งหมาย ได้แก่อะไรต่อไปนี้

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524, (กรุงเทพฯ: มหามิตรการพิมพ์, 2523), หน้า 7

1. มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสมและเพียงพอกับโครงการพลศึกษาของโรงเรียน นับแต่สถานที่ทำงานของแผนกวิชาพลศึกษา ห้องพัสดุ โรงยิมทั้งในร่มและสนามกีฬากลางแจ้ง สระว่ายน้ำตลอดจนสนามเด็กเล่น เพื่อให้เด็กได้เล่นในระหว่างชั่วโมงพลศึกษาและใช้พักผ่อนในเวลาว่างหลังจากเลิกเรียนแล้ว

2. มีอุปกรณ์พลศึกษาและกีฬา รวมทั้งวัสดุสารองที่โตขนาดถูกต้องและมีคุณภาพ จำนวนอุปกรณ์เหล่านี้อยู่ในลักษณะที่ใช้งานได้และปลอดภัย

3. บุคลากรทางพลศึกษาได้แก่ครูพลศึกษา ซึ่งนับว่าเป็นบุคคลสำคัญของโครงการพลศึกษาในโรงเรียน ควรจะมีจำนวนครูพลศึกษาให้เพียงพอและได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน ครูพลศึกษาที่ทำการสอนนักเรียนนั้น ควรจะเป็นผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันพลศึกษา เพราะเป็นผู้ที่รู้หลักการสอนและการถ่ายทอดความรู้ และทักษะทางพลศึกษาให้แก่เด็กได้อย่างถูกต้อง

4. การจัดแบ่งเวลาเรียนให้เหมาะสมและพอเพียงกับบทเรียนพลศึกษาตามที่กำหนดไว้ในตารางสอน และอาจจะเพิ่มกิจกรรมพิเศษหลังจากเลิกเรียนแล้ว หรือวันหยุดประจำสัปดาห์เป็นกรณีพิเศษด้วยก็ได้ โรงเรียนไม่ควรนำชั่วโมงพลศึกษาไปใช้สอนวิชาอื่นที่คิดว่าสำคัญกว่าเป็นการทำให้ขาดชั่วโมงพลศึกษา ซึ่งหมายถึงขาดกิจกรรมอันจำเป็นที่ร่างกายต้องการประจำสัปดาห์ไป

5. มีงบประมาณเพียงพอแก่การดำเนินการโครงการพลศึกษา ซึ่งนอกเหนือจากงบประมาณแผ่นดินแล้ว ก็อาจได้มาจากเงินบำรุงการศึกษา เงินค่าบำรุงพลศึกษา และกีฬาเงินรายได้พิเศษของโรงเรียนหรือเงินที่ได้รับจากการบริจาค งบประมาณนับเป็นสิ่งสำคัญจะขาดเสียมิได้ เพราะโครงการพลศึกษาในโรงเรียนจะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีก็ต่อเมื่อมีการเงินสนับสนุน

6. โครงการพลศึกษาต้องวางไว้ให้ชัดเจน ว่าในปีหนึ่งแบ่งออกเป็น 2 ภาคเรียน แต่ละภาคเรียนจะมีโครงการอะไรบ้าง โครงการหลักได้แก่โครงการสอนพลศึกษาในชั้นเรียนถัดไปเป็นโครงการนันทนาการ ถัดไปเป็นโครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน โครงการแข่งขันกีฬารายนอกโรงเรียน และโครงการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนตามลำดับ¹

¹ กรมพลศึกษา, "การพลศึกษาในโรงเรียน," ข่าวสารกรมพลศึกษา 3

การผลึกษาของชาติจะบรรลุผลตามเป้าหมายเพียงใดนั้น อยู่ที่ระบบการจัดและบริหารผลึกษาในโรงเรียนว่าไคเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ ภายความสนใจใครวุ้ในระบบการจัดและบริหารผลึกษาในโรงเรียนว่า จะมีปัญหาและอุปสรรคอย่างไคบ้าง ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาถึงปัญหาการจัดและดำเนินการโปรแกรมผลึกษาในโรงเรียนราษฎร์ในเขตการศึกษา 8 ซึ่งประกอบด้วย 8 จังหวัด แต่ละจังหวัดมีโรงเรียนราษฎร์หลายโรงเรียน ถึงโรงเรียนเหล่านี้ไคก็ประสบปัญหาการจัดและดำเนินการโปรแกรมผลึกษาในโรงเรียนแตกต่างกันไป เพื่อที่จะไคหาทางคลี่คลายและขจัดเสียซึ่งปัญหาเหล่านี้ในโอกาสต่อไป จึงเห็นควรจะได้ทราบและประมวลปัญหาต่าง ๆ ไว้เป็นแนวทางที่จะปรับปรุงงานด้านผลึกษาให้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและการจัดดำเนินการโปรแกรมผลึกษาในโรงเรียนราษฎร์ระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 8 ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- โครงการสอนผลึกษาในโรงเรียน
- โครงการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน
- โครงการจัดการแข่งขันกีฬาภายนอกและระหว่างโรงเรียน
- โครงการจัดกิจกรรมเพื่อนันทนาการ
- โครงการจัดกิจกรรมผลึกษาพิเศษสำหรับเด็กออปกติ

2. เพื่อวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาของการสอนและการบริหารผลึกษาในโรงเรียนราษฎร์ระดับมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 8 ในด้านบุคลากร สถานที่ อุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูสอนพลศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ ระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 8 ซึ่งใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และจัดสอนตามหลักสูตรปกติ

2. การศึกษาครั้งนี้ศึกษาปัญหาทางด้านวัตถุประสงค์ การเลือกกิจกรรมและวิธีดำเนินการจัดใน 5 โครงการดังกล่าว ในหัวข้อความมุ่งหมายของการวิจัย

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยถือว่า ผู้ตอบแบบสอบถามคือ ครูพลศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ ระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 8 ซึ่งใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และจัดสอนตามหลักสูตรปกติ ให้คำตอบที่เชื่อถือได้และตรงกับความเป็นจริง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อจะได้ทราบสภาพการจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ เขตการศึกษา 8 ซึ่งจะเป็นข้อมูลและแนวคิดที่จะนำมาพิจารณา เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงโปรแกรมพลศึกษาให้ดียิ่งขึ้น
2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ สามารถปรับปรุงตัวบุคลากร สถานที่ อุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวกและด้านหลักสูตร เพื่อให้การจัดโปรแกรมพลศึกษาเหมาะสมยิ่งขึ้น
3. เพื่อให้ครูพลศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบปัญหาการจัดและการดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ที่อยู่ในเขตการศึกษา 8 แล้วจะได้หาแนวทางไปแก้ปัญหานั้น เพื่อให้การจัดและการดำเนินโปรแกรมพลศึกษาเป็นไปด้วยดียิ่งขึ้น
4. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าและวิจัยเพิ่มเติมในโอกาสต่อไป

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนราษฎร์ หมายถึง โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา 8

2. เขตการศึกษา 8 หมายถึง เขตที่ควบคุมการศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือของประเทศไทยที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน แพร่ น่าน แม่ฮ่องสอน พะเยา

3. ระดับมัธยมศึกษา หมายถึงการเรียนในระดับชั้น ม.1 ม.2 ม.3 และ มศ.4,5 ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

4. โปรแกรมพลศึกษา หมายถึง โปรแกรมที่ประกอบด้วยโครงการต่างๆ ดังต่อไปนี้

4.1 การสอนพลศึกษาในชั้นเรียน หมายถึงการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาขึ้นตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้ทักษะของกีฬาประเภทต่างๆ ตลอดจนให้ทราบเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปของกีฬานั้นๆ ด้วย

4.2 การแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนได้นำความรู้และทักษะทางกีฬาที่ได้เรียนมาแล้วมาใช้ในสภาพการแข่งขันที่แท้จริง

4.3 การแข่งขันกีฬาภายนอกและระหว่างโรงเรียน หมายถึง การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนที่มีทักษะกีฬาได้เข้าแข่งขันกีฬากับโรงเรียนอื่น เพื่อแสดงความสามารถให้เต็มที่ และส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้นเรื่อยๆไป รวมทั้งการแข่งขันกีฬาเพื่อความสามัคคี ทั้งที่จัดขึ้นเป็นโปรแกรมประจำปีและจัดขึ้นเป็นครั้งคราว

4.4 การจัดกิจกรรมเพื่อนันทนาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมพลศึกษาเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รู้จักนำทักษะทางด้านประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้อมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในเวลาว่าง

4.5 การจัดโปรแกรมพิเศษสำหรับเด็กออปกติ หมายถึง การจัดกิจกรรมผล
ศึกษาเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนที่ไม่สามารถมีส่วนร่วมร่วมกับนักเรียนคนอื่น ๆ ในกิจกรรมปกติ
ได้มีโอกาสพัฒนาร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ตามศักยภาพของตนเอง

5. ครูพลศึกษา หมายถึง ครูผู้สอนหรือมีหน้าที่รับผิดชอบทางด้านวิชาพลศึกษาของ
สถาบัน ทั้งมีวุฒิและไม่มีวุฒิทางพลศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย